

Oikeusministeriö

VN/26873/2024

Lausunto/ Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetun direktiivin (NKV-direktiivi) täytäntöönpano; työryhmän mietintö

Direktiivin suhde nykytilaan

Opetushallitus kannattaa työryhmän muistiossa ilmeneviä toimenpiteitä vahvistaakseen NKV-direktiivin täytäntöönpanoa Suomessa.

Opetushallituksen näkökulmasta nykytilan ja direktiivin suhteen arviointi on pääosin oikeansuuntainen. Direktiivi ei vähimmäistasolla edellytä, että koulutuksen järjestäjille säädettäisiin uusia rikosprosessuaalisia tehtäviä tai vastuuta väkivaltarikosten selvittämisestä. Nämä tehtävät kuuluvat poliisille ja muille toimivaltaisille viranomaisille.

Direktiivi kuitenkin edellyttää, että koulutussektorilla on käytännön valmiudet tunnistaa väkivallan eri muotoja, kuten seksuaaliväkivaltaa, lähisuhdeväkivaltaa, digitaalista väkivaltaa, häirintää ja kunniaan liittyvää väkivaltaa, sekä ohjata oppilas tai opiskelija nopeasti oikean tuen ja viranomaisavun piiriin.

Nykyiset opetussuunnitelmat, opiskeluhuollon rakenteet, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu sekä olemassa olevat tukimateriaalit tukevat direktiivin tavoitteita. Pelkkä materiaalien olemassaolo ei kuitenkaan riitä, vaan koulutuksen järjestäjät tarvitsevat selkeää valtakunnallista ohjeistusta ja yhtenäisiä toimintamalleja.

Vähimmäistasolla tulisi varmistaa, että oppilaat ja opiskelijat saavat ikä- ja kehitystasoon sopivaa tietoa suostumuksesta, koskemattomuudesta,

Lausunto

30.6.2026

OPH-4825-2026

häirinnästä, digitaalisesta väkivallasta ja avun hakemisesta. Lisäksi opetushenkilöstölle, opiskeluhuollolle ja oppilaitosten johdolle tulee tarjota koulutusta väkivallan tunnistamisesta, puheeksi ottamisesta, uhrin kohtaamisesta, tietosuojasta ja palveluihin ohjaamisesta.

Direktiivin täytäntöönpano edellyttää koulutuksen järjestäjille suunnattua käytännön toimeenpano-ohjeistusta. Ohjeistuksessa tulisi kuvata oppilaitosten, opiskeluhuollon, sosiaaliviranomaisten, terveydenhuollon ja poliisin välinen työnjako, tiedonkulku ja toimintatavat tilanteissa, joissa oppilas tai opiskelija on väkivallan uhri tai väkivallan uhan kohteena.

Keskeiset ehdotukset

Mietinnön ehdotukset ovat kannatettavia uhrin suojelun ja viranomaisten tiedonvaihdon vahvistamiseksi. Koulutuksen järjestäjien näkökulmasta ehdotusta tulisi kuitenkin täydentää siten, että oppilaitosten ja opiskeluhuollon rooli väkivallan uhriksi joutuneen oppilaan tai opiskelijan suojelemisessa tunnistetaan selkeämmin. Tarvitaan valtakunnallinen moniviranomainen toimintamalli sekä tietosujoaohjeistus, joka antaa koulutuksen järjestäjille käytännön vastaukset siihen, milloin tietoa saa, pitää tai ei saa jakaa.

Vaikutukset**Viranomaistentoiminta**

Viranomaisten toiminnassa ehdotukset vahvistaisivat väkivallan uusiutumisen riskin ja uhrin suojelun tarpeen arviointia sekä viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Koulutussektorin kannalta on tärkeää, että poliisin, sosiaaliviranomaisten, terveydenhuollon, opiskeluhuollon ja oppilaitosten välinen työnjako määritellään käytännön tasolla selkeästi. Oppilaitosten roolina tulee olla turvallisen opiskeluympäristön turvaaminen, opiskeluhuollollinen tuki ja palveluihin ohjaaminen, ei rikosasian selvittäminen.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Yhteiskunnallisesti ehdotukset voivat parantaa uhrien asemaa, lisätä luottamusta viranomaisiin ja edistää väkivaltaan puuttumista nykyistä varhaisemmassa vaiheessa. Varhainen tunnistaminen ja oikea-aikainen tuki voivat ehkäistä väkivallan jatkumista ja vähentää väkivallasta aiheutuvia inhimillisiä ja taloudellisia haittoja. Vaikutusten toteutuminen edellyttää kuitenkin selkeää toimeenpanoa, yhteisiä toimintamalleja ja riittäviä resursseja.

Muut vaikutukset lasten ja nuorten näkökulmasta

Lasten ja nuorten näkökulmasta keskeistä on, että väkivallan uhri tunnistetaan ajoissa ja ohjataan nopeasti suojelun, tuen ja hoidon piiriin. Oppilaitoksilla ja opiskeluhuollolla on tässä tärkeä rooli, koska väkivalta voi vaikuttaa suoraan lapsen tai nuoren koulunkäyntiin, opiskelukykyyn, turvallisuuden tunteeseen ja hyvinvointiin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää tilanteisiin, joissa epäilty tekijä on samassa oppilaitoksessa tai väkivalta ilmenee digitaalisena väkivaltana, häirintänä, uhkailuna tai seurusteluväkivaltana. Toimeenpano edellyttää koulutuksen järjestäjille, oppilaitoksille ja opiskeluhuollolle suunnattua valtakunnallista ohjeistusta. Ohjeistuksen tulisi kattaa väkivallan tunnistaminen, puheeksi ottaminen, palveluihin ohjaaminen, tiedonvaihto, tietosuoja sekä turvallisen opiskeluympäristön varmistaminen.

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Opetushallitus esittää, että lainsäädännön perusteluissa tai toimeenpanoa koskevassa ohjeistuksessa kuvattaisiin erikseen oppilaitosten ja opiskeluhuollon rooli. Tarvitaan selkeä toimintapolku siitä, kuka ottaa yhteyttä, kenelle tieto välitetään, millä oikeusperusteella, mitä tietoja voidaan välittää ja miten tiedon minimointi sekä salassapito varmistetaan.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Lausunto

30.6.2026

OPH-4825-2026

Pääjohtajan sijainen,
Johtaja

Minna Koutaniemi

Opetusneuvos

Dinah Arifulla

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen
asianhallintajärjestelmässä.

Opetushallitus

Hakaniemenranta 6, PL 380, 00531 Helsinki

+358 29 533 1000, kirjaamo@oph.fiwww.oph.fi, Y-tunnus: 2769790-1